

Ūkinių gyvūnų ligų protrūkio atveju numatomų gaišenų užkasimo vietų parinkimo geologinių ir aplinkosauginių kriterijų aprašas

Parenkant vietas ūkinių gyvūnų gaišenų užkasimui, ligų protrūkio atveju, reikėtų vadovautis geologiniais ir kitais aplinkosauginiais kriterijais, kuriais būtų paprasta naudotis sprendimus priimančioms institucijoms. Kriterijų nustatymui yra atsižvelgiama į galimą poveikį geriamojo požeminio vandens ir kitų žemės gelmių išteklių kokybei. Siūlomi kriterijai buvo parinkti, atsižvelgiant į galiojančius teisės aktus bei, remiantis hidrogeologinių ir aplinkosauginių tyrimų rezultatais.

Ligų protrūkio atveju parenkant vietas gaišenų užkasimui, galima priimti sąlygą, kad, užkasant gaišenas, tam tikras teršalų kiekis iškart patenka į gruntinį vandenį. Tokiu atveju gaišenų užkasimo vietos turi būti parinktos taip, kad šie teršalai nepakenktų geriamojo požeminio vandens kokybei šuliniuose ar gręžiniuose. Tyrimais nustatyta, kad mikrobiologiniai, organiniai, mineraliniai azoto teršalai, kurie ir susidarytų, užkasant paukščių gaišenas, dėl biodegradacijos, sorbcijos ir kitų gamtoje vykstančių procesų vandeninguoju sluoksniu migruoja ribotą atstumą. Todėl pagrindiniai gaišenų užkasimo vietų parinkimo kriterijai turėtų būti riboti atstumai iki požeminio vandens receptorių- šulinių ar gręžinių. Be to, turi būti atsižvelgta į galimą poveikį požeminiam vandeniui Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone, kur požeminio vandens filtracija ir teršalų migracija yra ypač greitai. Remiantis šiomis sąlygomis, siūlomi žemiau išdėstyti geologiniai ir hidrogeologiniai kriterijai.

1. Atstumas nuo parenkamos ūkinių gyvūnų gaišenų užkasimo vietos iki požeminio vandens vandenvietės, kurioje išgaunama mažiau kaip 100 m³ vandens per parą, arba iki gyventojų naudojamo šulinio turi būti ne mažesnis kaip 150 m.
2. Atstumas nuo parenkamos ūkinių gyvūnų gaišenų užkasimo vietos iki požeminio vandens vandenvietės, kurioje išgaunama daugiau kaip 100 m³ vandens per parą, turi būti ne mažesnis kaip 300 m.
3. Jei vandenvietei yra skaičiavimais nustatytos sanitarinės apsaugos zonų juostos, gaišenų užkasimo vieta neturi būti parenkama nė vienoje iš šių juostų. (Lietuvos higienos norma HN 44 : 2006. Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra. (Žin., 2006 Nr.81-3217).
4. Ūkinių gyvūnų gaišenų užkasimo vietos neturi būti parenkamos Šiaurės Lietuvos karstinio rajono III ir IV grupių žemėse (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 birželio 1 d. nutarimą Nr. 549 (Žin., 2006, Nr. 64-2364)).
5. Atstumas nuo parenkamos ūkinių gyvūnų gaišenų užkasimo vietos iki smegduobės visame Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone turi būti ne mažesnis kaip 10 m.
6. Ūkinių gyvūnų gaišenų užkasimo vietos neturi būti parenkamos detaliam išžvalgytuose kietųjų naudingųjų iškasenų telkiniuose ir šalia jų esančiuose perspektyviuose plotuose (pagal Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2005, Nr. 35-1140).
7. Ūkinių gyvūnų gaišenų užkasimo vietos neturi būti parenkamos geologinio paveldo (geologinių gamtos paminklų) teritorijose.

Užkasant paukščių gaišenas turėtų būti atsižvelgta ir į kitų gamtinių išteklių kokybės išsaugojimą. Todėl rekomenduojami tokie žemiau išdėstyti aplinkosauginiai kriterijai.

1. Ūkinių gyvūnų gaišenų užkasimo vietos neturi būti parenkamos potvynių užliejamose teritorijose.

2. Ūkiņu gyvūnų gaišenų užkasimo vietos neturi būti parenkamos paviršinio vandens telkinių apsaugos juostose, o šių telkinių apsaugos zonose arčiau kaip 100 m nuo vandens telkinio.
3. Jei paviršinio vandens telkinio apsaugos juosta nėra nustatyta, atstumas nuo gaišenų užkasimo vietos iki paviršinio vandens telkinio (tvenkinio, upelio, melioracijos kanalo) turi būti nemažesnis kaip 50 m.
4. Ūkiņu gyvūnų gaišenų užkasimo vietos neturi būti parenkamos esamuose ir buvusiuose sąvartynuose (pagal Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisykles (Žin., 2000, Nr. 96-3051,)).
5. Ūkiņu gyvūnų gaišenų užkasimo vietos neturi būti parenkamos valstybinėse programose numatomuose sutvarkyti objektuose (buvusiose pesticidų saugojimo vietose, bešeimininkų pastatų teritorijose ir kt.).